

Lidt om

St. Hans-Ormenes Levemaade.

Af

Oluf Jacobsen.

Jeg har i denne Tid (Maj 1888) nogle Larver af *Phosphænus hemipterus* til Klækning i et Glas med Græstørv og Mos, og ved at se til dem for nogle Dage siden, blev jeg opmærksom paa én, der var ifærd med at pudse sig paa den mest omhyggelige og systematiske Maade, med sit Hefteapparat i Bagenden. Dette, der krænges frem af det sidste (12te) Kropsegment til en Længde af $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ Linie, bestaar af to, tæt sammenstillede Bundter af hvide, bløde og meget bøjelige Traade, hvilke hver for sig skydes ud af sig selv, ligesom Sneglens Følehorn, og danne et, til den omtalte Vaskning meget brugbart Redskab — en Art Svaber.

Jeg skjønnede, at der i hvert Bundt var 6 à 8 Traade.

Dyret sad i vandret Stilling paa et Græsstraa. Det bøjede Bagkroppen nedad og fremad, med Rygsiden

opad, og førte, tilsyneladende med lidt Anstrengelse, Analsegmentet, hvoraf et lille Stykke af Hefteapparatet ragede frem, hen paa Randen af første Segment; saa skøde Traadene sig frem, nogle lidt længere end andre, op til Kroppens Midtlinie, bøjede sig som Fingre nedad, og derpaa blev »Svaberen« trukken nedad Segmentets Side. Derefter kom Turen til 2det, 3die og følgende Segmenter, idet hvert fik to eller tre saadanne Strøg.

Saa tog den fat paa at rense Benene paa venstre Side, begyndende med det forreste. »Svaberen« omklamrede Laaret foroven, og Benet blev saa trukket igjennem den. Derpaa fik Brystet og den forreste Del af Bugen en let Aftørring, og saa vendte Dyret sig lidt om paa den anden Side og begyndte sindigt og grundigt at rense højre Side paa samme Maade og i samme Orden.

Jeg bemærkede, at den kunde naa at rense de ti forreste Segmenter, medens den sprang de to sidste over.

At Larven ikke har faaet dette mærkelige Redskab alene til Hjælp ved Toilettet, men at den gjør et langt vigtigere Brug af det som Klatreredskab, bliver man dog snart klog paa. Lader man den krybe paa Haanden eller paa en anden jævn Flade, kommer Udkrængningen slet ikke eller dog meget lidt frem, idet kun Analsegmentet krummes ind under Bugen og benyttes som en Efterskyder; men sætter man den derimod i fugtig Mos — dens egentlige Hjemsted — saaledes at den for at komme afsted maa klatre op og ned, ser man strax Apparatet taget i Brug som en lille mangefingret Snohale, der omfatter Gren efter Gren mere eller mindre fast, eftersom det gjøres fornødent, for at bære mere eller mindre af Legemets Vægt. Under sine forgjæves Forsøg paa at kravle op ad Glassets Sider, havde én

af Larverne saa sikkert Fæste med »Snohalen«, at den kunde holde Kroppen lige i Vejret, næsten uden Bennes Hjælp, idet disse idelig glede ud paa den glatte Flade. Jeg har kaldt Udkrængningen et Hæfteapparat, fordi man strax faar Indtrykket af, at den ikke alene omfatter Gjenstandene, men ogsaa hæfter eller klæber sig til dem, saaledes at det koster Dyret lidt Anstrængelse at rive den løs; og vil man yderligere overbevise sig om, at det forholder sig saaledes, kan man, ved at sætte Larven i et tørt Reagensglas, faa Hæfteapparatet til at virke, saa at det alene bærer hele Dyret, og man ser tillige, at det sætter Fugtighedsspor, naar det slipper.

Larven af den almindelige St. Hans-Orm, *Lampyrus noctiluca*, som jeg ligeledes i denne Tid søger at klække, har et lignende Apparat, som den benytter paa samme Maade: Jeg saa igaar én af dem bruge det uafbrudt i 10 à 15 Minutter, alene for at rense Hoved og Munddele, under hvilken Proces den meget velbehagelig strakte Hals.

En saadan Rensning efter endt Maaltid kan være saare nødvendig, da Dyret æder paa en meget graadig graadig Maade og under idelig Klippen med Mandiblerne paa samme Sted, lidt efter lidt, sænker hele Hovedet dybt ned i Byttet — i det iagttagne Tilfælde noget raat Kjød. *)

*) *Lampyrus*-Larverne leve ellers af Snegle, som de udsuge gennem deres gjennemborede Kindbakker (jfr. Entom. Tidsskr. VII. p. 194), saa at de ogsaa efter et ordinært Maaltid kunne trænge til at »tørre sig om Munden«.